

Załącznik nr1 do SWZ

Załącznik nr 1 do Umowy nr .../DT/...

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

Przedmiotem zamówienia jest wykonanie analizy prawnej na temat ryzyk odnoszących się do ochrony danych i prywatności jakie wiążą się z korzystaniem z komercyjnych usług cyfrowych, w tym korzystaniem z usług komunikacji elektronicznej, usług świadczonych drogą elektroniczną, serwisów społecznościowych, sklepów internetowych, platform streamingowych, usług w chmurze, z uwzględnieniem obecnych na rynku usług i przewidywanych kierunków ich rozwoju oraz przedstawienie działań zmierzających do niwelowania tych ryzyk.

I. Zarys problemu badawczego objętego przedmiotem zamówienia.

Rozwój sieci realizowanych w I Osi priorytetowej POPC i Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy zależy w dużej mierze od dostępności usług cyfrowych, w tym w szczególności usług komunikacji elektronicznej i faktycznego zapotrzebowania na korzystanie z tych usług. Niewątpliwie im dostarczane usługi są lepszej jakości oraz bezpieczniejsze oraz im większe jest zaufanie użytkowników względem usług cyfrowych, tym większa jest skłonność użytkowników do korzystania z tych usług. Bezpieczeństwo w zakresie świadczonych usług ma wiele wymiarów, w tym odnosi się do zapewnienia, iż dostawcy usług zarówno komunikacji elektronicznej, jak i usług świadczonych drogą elektroniczną, czy usług przetwarzania danych w chmurze, dostawcy aplikacji przestrzegają przepisów prawa dotyczących ochrony prywatności i ochrony danych. Dane zbierane są w różnych celach – w szczególności na potrzeby zawarcia umowy i realizacji usługi, w celach analitycznych, w celu ich dalszej sprzedaży partnerom biznesowym, w celach reklamowych. Stosowane są również często różne techniki śledzące aktywność użytkownika w sieci, czy zapewniające dostęp do danych przechowywanych w telekomunikacyjnych urządzeniach końcowych abonenta lub użytkownika końcowego. Stopień ingerencji w prywatność użytkownika, naruszenie danych użytkownika, nieprzestrzeganie wymogów wynikających w tym zakresie z przepisów prawa, może powodować, że użytkownicy będą mniej skłonni do korzystania z usług, aplikacji dostępnych za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych. Niezwykle istotna w tym względzie jest identyfikacja ryzyk odnoszących się do ochrony danych i prywatności jakie wiążą się z korzystaniem z szeroko pojętych komercyjnych usług cyfrowych, z uwzględnieniem pojawiających się nowych usług, aplikacji, form komunikacji oraz mitygacja tych ryzyk poprzez możliwe zmiany w przepisach prawa, czy praktyce organów nadzorczych. Wykonana analiza pozwoli zatem na stworzenie regulacji lepiej chroniących użytkowników, skuteczniejsze egzekwowanie ich stosowania, a co za tym idzie wpłynie na zwiększenie popytu na korzystanie z usług komunikacji elektronicznej i usług świadczonych drogą elektroniczną, gdyż korzystanie z tych usług stanie się bezpieczniejsze. Wzrost

zapotrzebowania na usługi przełoży się na większe wykorzystanie sieci zrealizowanych w ramach I Osi priorytetowej POPC i w przyszłości w ramach Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy oraz na ich dalszy rozwój. Wpisuje się to w wizję Komisji Europejskiej przedstawioną w komunikacie „Cyfrowy kompas na rok 2030: europejska droga w cyfrowej dekadzie”, która polegałaby na przeprowadzeniu udanej transformacji cyfrowej Europy. Podstawą tej transformacji ma być bezpieczna, wydajna i zróżnicowana infrastruktura sieciowa.

II. Ramy prawne, do których odnosi się przedmiot zamówienia.

Kwestie ochrony danych i prywatności w komunikacji elektronicznej regulowane są przez prawodawstwo krajowe, jak i unijne. Należy wymienić tu w szczególności dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności)¹, która stanowi lex specialis do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO). Dyrektywa zapewnia ochronę podstawowych praw i wolności, w szczególności poszanowania życia prywatnego, poufności komunikacji oraz ochrony danych osobowych w sektorze komunikacji elektronicznej. Gwarantuje ona również swobodny przepływ danych, sprzętu i usług związanych z łącznością elektroniczną w Unii. Stanowi ona wdrożenie do prawa wtórnego Unii prawa podstawowego, jakim jest poszanowanie życia prywatnego, w odniesieniu do komunikowania się, przewidzianego w art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Dyrektywa została wdrożona w ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, w Dziale VII. „Tajemnica telekomunikacyjna i ochrona danych użytkowników końcowych” oraz częściowo w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Ustawa Prawo telekomunikacyjne ustanawia instytucję tajemnicy telekomunikacyjnej, tj. tajemnicy komunikowania się w sieciach telekomunikacyjnych, która obejmuje, zgodnie z art. 159 ust. 1, dane dotyczące użytkownika, treści indywidualnych komunikatów, dane transmisyjne, dane o lokalizacji, dane o próbach uzyskania połączenia między zakończeniami sieci, w tym dane o nieudanych próbach połączeń, oznaczających połączenia między telekomunikacyjnymi urządzeniami końcowymi lub zakończeniami sieci, które zostały zestawione i nie zostały odebrane przez użytkownika końcowego lub nastąpiło przerwanie zestawianych połączeń. Ustawa reguluje podstawy przetwarzania danych adresując je zasadniczo do przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Ponadto, ustanawia zasady dotyczące stosowania marketingu bezpośredniego oraz zasad przechowywania informacji lub uzyskiwania dostępu do informacji już przechowywanej w telekomunikacyjnym urządzeniu końcowym abonenta lub użytkownika końcowego (co obejmuje instalowanie plików cookies

¹ Obecnie trwają prace w instytucjach unijnych nad projektem rozporządzenia w sprawie poszanowania życia prywatnego oraz ochrony danych osobowych w łączności elektronicznej i uchylającego dyrektywę 2002/58/WE (rozporządzenie w sprawie prywatności i łączności elektronicznej).

i stosowanie innych technik śledzących aktywność użytkownika w sieci czy jego lokalizację). W tym zakresie przepisy adresowane są do wszystkich podmiotów stosujących marketing czy techniki śledzące (w tym ostatnim przypadku mogą to być np. pliki cookies instalowane przez właściciela odwiedzanej strony internetowej, czy reklamodawcę, który jest podmiotem trzecim wobec właściciela strony; lub inne środki, identyfikatory internetowe używane przez dostawców aplikacji celem zbierania informacji o użytkowniku).

Ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną reguluje m.in.:

- 1) kwestie obowiązków usługodawcy² informowania o szczególnych zagrożeniach związanych z korzystaniem z usługi świadczonej drogą elektroniczną; funkcji i celu oprogramowania lub danych niebędących składnikiem treści usługi, wprowadzanych przez usługodawcę do systemu teleinformatycznego, którym posługuje się usługobiorca;
- 2) kwestie niezamówionej informacji handlowej;
- 3) zasady ochrony danych osobowych w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną.

Dyrektywa o prywatności obejmuje swym zakresem m.in. usługi łączności elektronicznej, które obecnie zdefiniowane są w Europejskim kodeksie łączności elektronicznej, zgodnie z którym:

- a) „usługa łączności elektronicznej” oznacza usługę zazwyczaj świadczoną za wynagrodzeniem za pośrednictwem sieci łączności elektronicznej, która obejmuje, z wyjątkiem usług związanych z zapewnianiem albo wykonywaniem kontroli treści przekazywanych przy wykorzystaniu sieci lub usług łączności elektronicznej, następujące rodzaje usług:
- b) „usługę dostępu do internetu” zdefiniowaną w art. 2 akapit drugi pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2120 z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiającego środki dotyczące dostępu do otwartego internetu i dotyczące opłat detalicznych za uregulowane usługi łączności wewnątrzuunijnej oraz zmieniającego dyrektywę 2002/22/WE, a także rozporządzenie (UE) nr 531/2012 (Dz. Urz. UE L 310 z 26.11.2015, str. 1–18, z późn. zm.);
- c) „usługę łączności interpersonalnej”; oraz

² usługodawca - osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową świadczy usługi drogą elektroniczną;

świadczenie usługi drogą elektroniczną - wykonanie usługi świadczonej bez jednoczesnej obecności stron (na odległość), poprzez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową, i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne.

d) usługi polegające całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów, takie jak usługi transmisyjne stosowane na potrzeby świadczenia usług łączności maszyna–maszyna oraz na potrzeby nadawania.

Usługa łączności interpersonalnej oznacza natomiast usługę zazwyczaj świadczoną za wynagrodzeniem, która umożliwia bezpośrednią interpersonalną i interaktywną wymianę informacji za pośrednictwem sieci łączności elektronicznej między skończoną liczbą osób, w ramach której osoby inicjujące połączenie lub uczestniczące w nim decydują o jego odbiorcy lub odbiorcach, natomiast nie obejmuje ona usług, które umożliwiają interpersonalną i interaktywną komunikację wyłącznie jako podrzędną funkcję dodatkową, która jest nieodłącznie związana z inną usługą.

Wśród tych usług można wyróżnić:

- 1) usługę łączności interpersonalnej wykorzystującą numerów, która oznacza usługę łączności interpersonalnej, która pozwala połączyć się z publicznie nadanymi zasobami numeracyjnymi, mianowicie numerem lub numerami z krajowych lub międzynarodowych planów numeracji, albo która umożliwia połączenia z numerem lub numerami z krajowych lub międzynarodowych planów numeracji, oraz
- 2) usługę łączności interpersonalnej niewykorzystującą numerów, która oznacza usługę łączności interpersonalnej, która nie łączy się z publicznie nadanymi zasobami numeracyjnymi, mianowicie numerem lub numerami z krajowych lub międzynarodowych planów numeracji, ani nie umożliwia połączenia z numerem lub numerami z krajowych lub międzynarodowych planów numeracji.

Warto podkreślić, że EKŁE, jak i obecnie dyrektywa o prywatności w zakresie podstaw przetwarzania danych pochodzących z komunikacji elektronicznej, obejmuje nie tylko tradycyjne usługi telekomunikacyjne (zapewnienie dostępu do internetu, usługi telefonii stacjonarnej czy mobilnej) ale również nowe kategorie usług - usługi łączności interpersonalnej niewykorzystujące numerów (m.in. usługi aplikacji webmail, usługi komunikatorów internetowych i telefonia internetowa). Konsumenci i przedsiębiorstwa w coraz większym stopniu zamiast na tradycyjnych usługach łączności polegają właśnie na tych nowych, opartych na internecie usługach umożliwiających komunikację międzyludzką, takich jak usługi telefonii internetowej (VoIP), komunikatory internetowe, usługi poczty elektronicznej przez internet.

Takie usługi łączności OTT („usługi OTT”) przed wejściem w życie EKŁE (tj. przed 21 grudnia 2020 r.) zasadniczo nie były objęte obecnymi unijnymi ramami dotyczącymi łączności elektronicznej, w tym również dyrektywą o prywatności i łączności elektronicznej. Usługi takie rozwijają się dynamicznie a przy tym niejednokrotnie opierają się na dostępie do szerokiego katalogu danych użytkowników.

Niezbędne jest zatem przeanalizowanie rozwoju usług komunikacji elektronicznej, popytu na nie wśród użytkowników końcowych, ryzyk jakie wiążą się z korzystaniem z tych usług w

kontekście zapewnienia ochrony prywatności i danych użytkowników oraz możliwych sposobów uniknięcia ryzyka, zapewnienia bezpieczeństwa usług.

Jednocześnie, przepisy dyrektywy, w zakresie w jakim regulują kwestie stosowania technik śledzących i zbierania informacji z urządzenia końcowego użytkownika, odnoszą się również do innych kategorii podmiotów, niż dostawcy usług łączności elektronicznej i w tym zakresie do oceny bezpiecznego korzystania z usług istotne jest również prześledzenie tych wszystkich usług, w których dochodzi do zbierania informacji z urządzenia końcowego i stosowania technik śledzących. Dane w ten sposób zbierane niejednokrotnie są przekazywane innym podmiotom czy wykorzystywane do celów reklamowych, w tym targetowania użytkowników.

Istotne przy tym jest również to, aby niniejsza analiza wykazała ewentualne powiązania między usługami w zakresie przepływu danych dotyczących użytkownika, przypadki gdy dane pozyskane w ramach świadczenia jednej usługi przekazywane są innym podmiotom czy wykorzystywane są do świadczenia innych usług, np. reklamowych. Przykładem tego może być zbieranie danych od użytkowników bezpłatnych aplikacji i przekazywanie ich danych partnerom handlowym. Przepływ danych widoczny jest również w przypadku stosowania różnych technik marketingowych, jak RTB (Real-Time Bidding) czyli zautomatyzowane aukcje sprzedaży pojedynczych powierzchni reklamowych, które odbywają się w czasie rzeczywistym.

III. Założenia Analizy

Wykonawca w ramach prac nad sporządzeniem opinii:

- 1) zidentyfikuje i opíše niżej wymienione, dostępne na rynku modele usług, z których korzystają polscy użytkownicy, tj. modele:
 - a) usług komunikacji elektronicznej (usługi łączności elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 4 EKŁE), z których korzystają polscy użytkownicy, w szerokim zakresie uwzględniając zarówno tradycyjne usługi telekomunikacyjne, łączność maszyno-maszyna, jak i usługi łączności interpersonalnej;
 - b) usług świadczonych drogą elektroniczną, w tym co najmniej serwisów społecznościowych, sklepów internetowych/platform sprzedażowych, usług platform streamingowych, wyszukiwarek internetowych, aplikacji mobilnych, serwisów informacyjnych, aplikacji mobilnych do zamawiania przejazdów, jedzenia, udostępniania powierzchni reklamowej online, gier online, monitorowania sieci;
 - c) usług w chmurze;
 - d) usług w ramach Internetu Rzeczy (*IoT* - Internet of Things lub Intelligence of Things)

– pod kątem kwestii przetwarzania danych użytkowników tych usług, ochrony ich prywatności oraz ewentualnego powiązania między usługami i przepływu danych, z wyłączeniem technicznym aspektów tych procesów;

- 2) w celu zidentyfikowania i opisu modeli świadczonych usług w kontekście zasad

przetwarzania danych użytkowników tych usług, ochrony ich prywatności oraz ewentualnego powiązania między usługami i przepływu danych, o czym mowa w pkt 1, Wykonawca przeanalizuje i opíše co najmniej 75 przykładów różnych usług, w tym co najmniej:

- a) 3 usługi komunikacji elektronicznej polegające na łączności maszyna-maszyna;
- b) 3 usługi IOT;
- c) 3 usługi łączności interpersonalnej wykorzystujące numery;
- d) 3 usługi komunikatorów internetowych
- e) 6 serwisów społecznościowych
- f) 6 sklepów internetowych/platform sprzedażowych
- g) 3 usługi platform streamingowych
- h) 3 serwisy informacyjne
- i) 3 wyszukiwarki internetowe
- j) 3 usługi poczty elektronicznej
- k) 3 usługi w chmurze
- l) 3 przykłady udostępniania powierzchni reklamowej on-line
- m) 6 przykładów pozostałych usług świadczonych drogą elektroniczną (m.in. gry online, monitorowanie sieci, aplikacje mobilne do zamawiania przejazdu, aplikacje mobilne do zamawiania jedzenia).

Wykonawca przeanalizuje możliwie różnorodne tematycznie, najpopularniejsze konkretne przykłady usług lub te przykłady, w przypadku których należy spodziewać się wzrostu popularności. Opis konkretnych przykładów usług będzie dotyczył zasad przetwarzania danych użytkowników tych usług, ochrony ich prywatności oraz ewentualnego powiązania między usługami i przepływu danych;

- 3) w celu realizacji pkt 2, Wykonawca przeanalizuje i opíše, na podstawie dostępnych informacji (m.in. polityk prywatności, polityk przetwarzania danych osobowych, polityk plików cookies) zakres danych zbieranych przez dostawców analizowanych usług, cele do jakich są wykorzystywane, podmioty jakim są udostępniane dane, techniki śledzenia użytkowników (w tym stosowanie plików cookies i innych identyfikatorów), podstawy prawne przetwarzania danych wskazane przez dostawców;
- 4) wskaże jakie są trendy na rynku, możliwe kierunki rozwoju w/w usług;
- 5) na podstawie dostępnych publicznie danych opíše popyt na usługi opisane w pkt 1;
- 6) wskaże obecne ryzyka dla ochrony prywatności i danych związane z korzystaniem przez użytkowników z usług, wskazanych w pkt 1) oraz możliwe przyszłe ryzyka w związku z rozwojem usług lub możliwym do przewidzenia powstaniem nowych rodzajów usług w ramach tych, wskazanych w pkt 1), a także stosowanymi politykami przetwarzania danych, politykami prywatności, technikami śledzenia użytkowników;
- 7) wskaże rekomendacje ewentualnych działań, które pozwoliłyby na lepszą ochronę użytkowników w sieci w kontekście korzystania z opisywanych usług, konieczne zmiany w przepisach prawa z uwzględnieniem obecnych ram unijnych, wskazania co do działań organów nadzorczych.

Wykonawca przy sporządzeniu Analizy powinien oprzeć się w szczególności na poniższych aktach prawnych:

- 1) ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne;
- 2) ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną;
- 3) dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności);
- 4) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO);
- 5) projekcie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poszanowania życia prywatnego oraz ochrony danych osobowych w łączności elektronicznej i uchylającego dyrektywę 2002/58/WE (rozporządzenie w sprawie prywatności i łączności elektronicznej) – w wersji przyjętej przez Radę w lutym 2021 r.

Analiza powinna zostać sporządzona m.in. w oparciu o analizę dostępnych na rynku w/w usług, zawartych na stronach dostawców dokumentów, danych dotyczących korzystania z usług sporządzonych przez krajowe lub unijne organy.

IV. Forma i treść Analizy

1. Analiza powinna się składać co najmniej z czterech części:

I część - opis modeli usług, o czym mowa w części III pkt 1)

II część – opis konkretnych przykładów usług, zgodnie z pkt 2 i 3 części III

III część – trendy na rynku, popyt na usługi wraz oceną ryzyka – zgodnie z pkt 4-6 części III

IV część - rekomendacje

2. Analiza zostanie sporządzona w formie papierowej oraz elektronicznej, tj. zostanie przesłana również na adres mailowy wskazany w umowie.

3. **Analiza zostanie sporządzona w ciągu 60 dni od dnia udzielenia zamówienia.**

W celu usprawnienia realizacji zamówienia w terminie realizacji przedmiotu zamówienia organizowane będą z inicjatywy Wykonawcy lub Zamawiającego spotkania, z udziałem ekspertów realizujących przedmiot zamówienia, na których omawiane będą postępy prac oraz zgłaszane sugestie i uwagi Zamawiającego. Zamawiający zastrzega sobie prawo organizacji z własnej inicjatywy maksymalnie 4 takich spotkań z Wykonawcą. Z tytułu ich przeprowadzenia Wykonawcy nie należy się dodatkowe wynagrodzenie. Spotkania będą organizowane w terminach wskazanych przez Zamawiającego po uprzednim skonsultowaniu terminu z Wykonawcą.

Wykonawca zobowiązany jest odnieść się do zgłoszonych podczas spotkań uwag poprzez uwzględnienie ich w przygotowanej opinii bądź uzasadnienie braku ich uwzględnienia.

Fundusze Europejskie
Polska Cyfrowa

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Zamówienie będzie finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020 w ramach projektu „Wsparcie rozwoju komunikacji elektronicznej 2022-2023” oraz z budżetu państwa.